

Különlegességeket
női ruhakelmék és mosóárúknak
dús választék és jutányos árban
ajánl

FRANK LAJOS
Budapest, Koronaherczeg-utca 9.

Fekete kelméimre
különösen felhívom a
m. t. hölgyek figyelmét.

10351

SZŐNYEG-JAVÍTÁS!
Perzsa-, smyrna-szőnyegek csak a keleti szőnyeg
műtőmő-intézetben a legpontosabban, művészi
és legjutányosabban kijavítanak. Levelezőlapon tessék
értesíteni. 10298

GOLDENBERG NETTI
BUDAPEST,
VII. kerület, Dembinszky-utca 41, III. 51.

ESZMÉNYI KEBEL
érhető el a **Pilules orientales** által, Ratié
gyógyszertárától Párisban, Passage Verdeau
5, az egyedüli szer, mely két hónap alatt
és a nélkül, hogy az egészségek ártana, az
aszonyi kebel fejlődését, valamint a kebel
idomának szilárdságát biztosítja.
Egy üvegecske ára használati utasítással együtt
3 forint. Raktár: Török József, Budapest,
Király-utca 12. sz. 10232

Egy kísérlet elegendő
annak igazolására, hogy az arcz és kéz ápolá-
sára, szeplők, májfoltok, pattanások,
kiütések ellen a már általánosan elterjedt
Korányi-téle 10363

kámforos arcz-krém
hatásában fölülmulhatatlan. Zsirtalan, nap-
palra is alkalmazható. Egy tégely ára 1 ko-
rona, 6 tégelyt bérmentve küld:
Korányi Imre Kigyóhoz címzett gyógyszerháza
Nyiregyházán.

Mme Charlotte
Kozmetikai intézet
Budapest, V., Bécsi-utca 6. II. 5.
Elektro arcmasszázs és i. ygeniikus párolás segítségével eltávo-
líttok minden szépséghibát: kismít m a redőket és azok kép-
ződését meggyátolom. — Kozmetikai szereimot orvosi
kapacitások ajánlják. 10304

Hazai gyártmány!
KLEINOSCHEG SEC

UJDONSÁG!
ELSŐ MINŐSÉGŰ
PEZSGŐ.

KLEINOSCHEG TESTVÉREK
csász. és kir.
udvari szállító pezsgő pinczéi
BUDAFOK. 10301

ZSIGMONDI KÁROLY kocsigyártó,
Budapest, IX., Imre-utca 3, a központi vásár-
csarnok mögött. Árjegyzék ingyen és bérmentve küld.
Múzeum-kiszáti raktárát beszűntette. Használt
kocsikat becsereél, javításokat elfogad.

10283

RETHY BÉLA
GYÓGYSZERESZ
PEMETEFÜZÜKORKA
BEKÉSCSABAN
ARA 60 fillér.

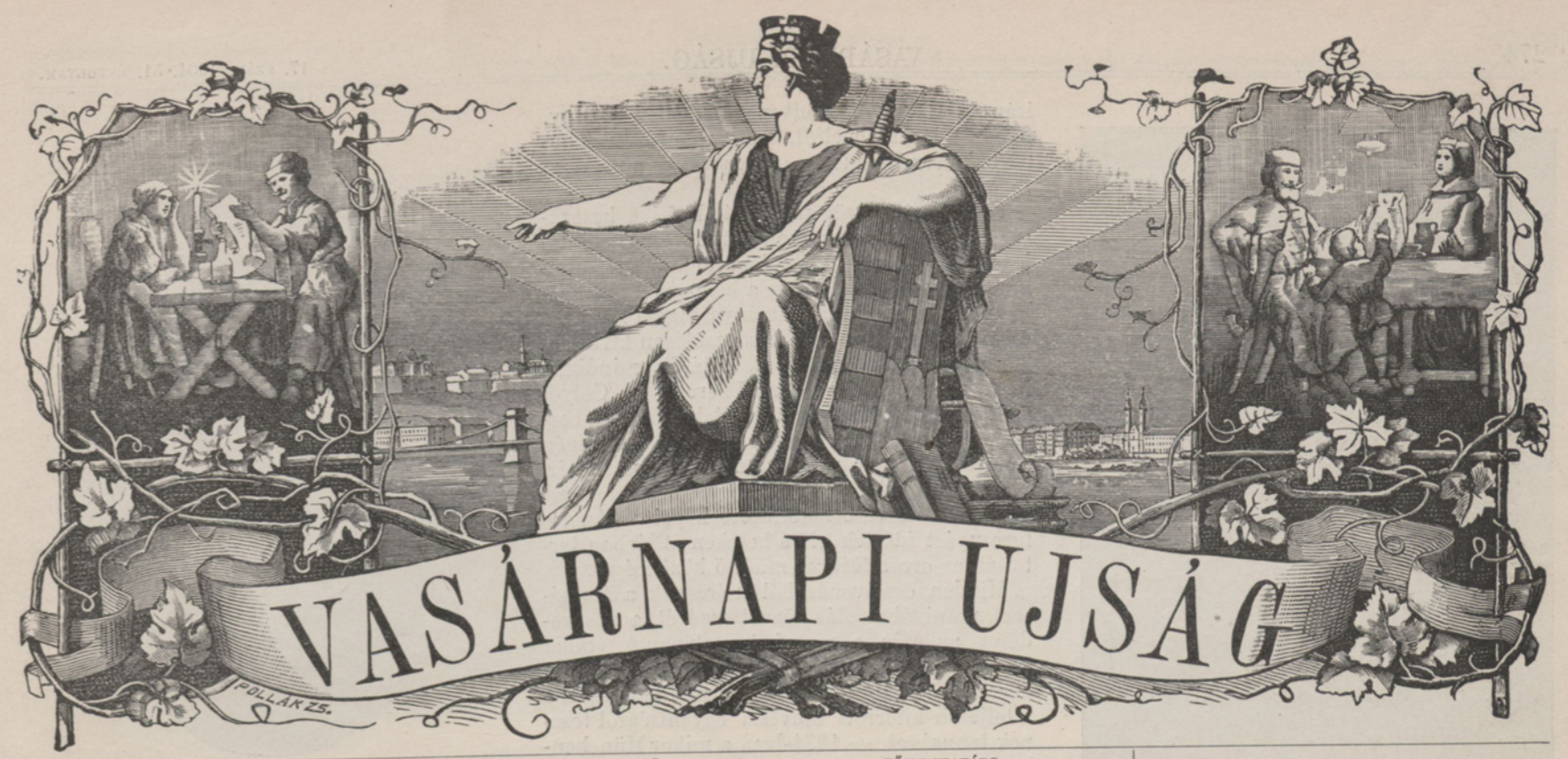
10157
Minden gyógyszerárban kapható.

GERMANDRÉE PORHANYÓS ÁLLAPOTBAN
és TABLETTÁKBAN
Francia szabadalom. A szépség tilka, ideális állattal
feltöltött tartós, egészséges és diszkrét. A Germandrée
az arcbőrnek egészséges és üde színt ad.
1900 évi Párisi Világkiállítás: ARANYÉREM
MIGNOT-BOUCHER, 19, Rue Vivienne, PARIS.
Kapható Török József gyógyszerárban Budapesten.

MATTONI
ERZSÉ-
BET SÓSFÜRDŐJE
BUDAPESTEN
(BUDÁN)

Meglepő gyógyhatással bír különösen
női bajokban,
továbbá alhasi és általános vérbőségben,
verőcséri pangások esetén máj- és lép-
bajokban, aranyérem stb.

Idény április 15-étől szept. végéig.
65 fürdőszoba;
számos kellően berendezett kényelmes vendég-
szoba. Vendéglős mérsékelt árú ételek és italokkal.
Rendelő orvos: 10345
Dr. POLGÁR EMIL.
Villamos vasuti állomás.

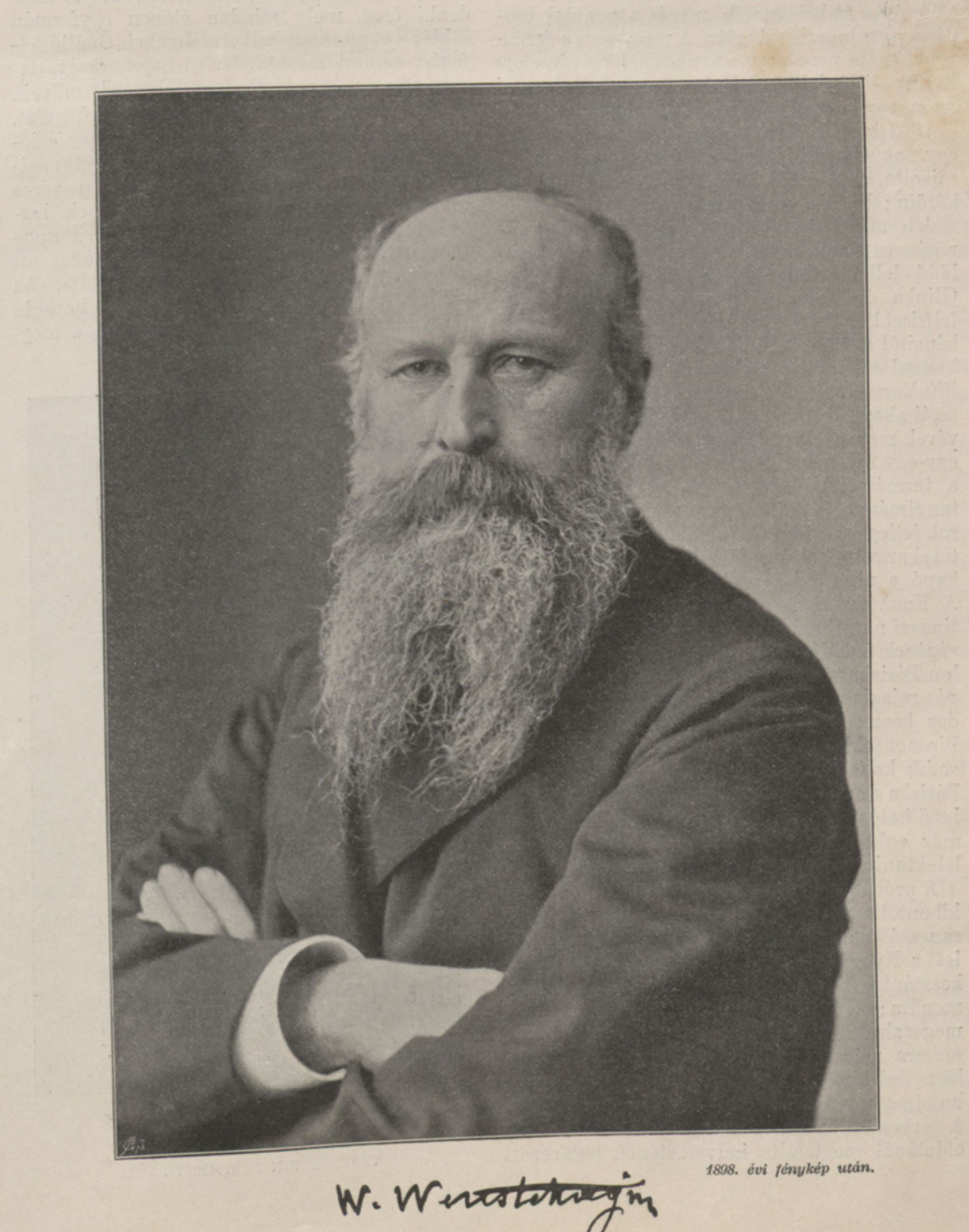
17. SZ. 1904. (51. ÉVFOLYAM.) SZERKESZTŐ: NAGY MIKLÓS. FŐMUNKATÁRS: MIKSZÁTH KÁLMÁN. BUDAPEST, ÁPRILIS 24.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és egész évre 24 korona. Csopán a VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 16 korona. A POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkrónikával) egész évre 10 korona. Kalkulált előfizetéshez a postai megkötésű vitelljű is csatolandó.

VERESCSAGIN VAZUL VASZILJEVICS.
1842—1904.

MESSE KELETEN, Korea partjainál, a hol most két nemzet: a japán és az orosz a szárazföldön és a tengeren egyaránt szembeáll, hogy kipróbálja a modern hadviselés minden módját és eszközét, a «Petropavlovsk» hadihajóval s a rajta volt vitéz tengerészekkel együtt örökre elmerült a Sárga-tenger hullámaiba az oroszok egyik legnagyobb festője, Verescsagin. Tragikus végzete megrendít minden lelket: ő, a ki élete munkájának javával, művészete teljes erejével a háború ellen izgatótt, a háború által pusztult el, egy oly katasztrófában, melyhez hasonlót alig tud felmutatni a tengeri háborúk története. A ki annyi életteltjes, szingazdag művészi vásznon mutatta be a háborúk borzalmait: a művészt ugyan az a sors érte, mely iránt leginkább igyekezett fölkelteni az emberiség szánalmát.

kiket már hat éves korában modellül esalagato-
tott a Szekszna folyó partjára. Az isteni szikra
már ott lappangott az élesszemű gyermek tüzes
lelkében. Művész volt ő már akkor is. Képekben
gondolkozott, mindent megfigyelt s a mi csak
kezeügyébe került, azt mohón lekapta irónjával
a papírra. Sokszor találták a kis Vazult egy-egy
terebélyes fa árnyékában alva, a hol a rajzolás-
tól kimerülve a föbe heveredett, piciny ujjai-
val még álmában is görcsösen szorongatva
elkoptatott irónját.

SCHÖNWALD IMRE arany- és ezüst-ékszer-
gyáros és órásmester, **Pécselt 122.**

13 próbás, hivatalosan fényjelzett valódi ezüst evőkészletek. 10197

12 személyre
nehéz összeállítású
ezüst evőkészlet.

Vidéki megrendelések különös gondnal — postafordultá-
val — csomagolás felszámítás nélkül intézettek el.

12 személyre
legnehezebb összeállítású
ezüst evőkészlet.

D baroco-, vagy C új stílyú mintából.

Tartalmaz:

12 ezüst evőkanalat,
12 kávékanalat,
12 moccakanalat,
12 fagyaltkanalat,
12 csemegekanalat,
12 számolyt,
4 sókanalat aranyozva,
1 pecsenyekést acélpengével,
1 pecsenye francia villát,
12 asztali villát, egész ezüst,
12 csemegevillát,
1 levesmerőt,
1 tejmerőt,
2 vastagételszedőt,
4 sórtartót aranyozva, üvegbetéttel,
12 evőkést,
12 csemegekést,
1 tortalapót,
1 halkést,
1 halvillát,
2 cabaretvillát,
2 sajt- és vajkést,
1 pár salátaszószkést.

Erős tölgyfa-szekrényben, kiemel-
hető betéttel, vése 780 korona.
Árjegyzék ingyen küldetik.

Minden egyéb összeállításra
nézve költségvetéssel szolgálunk.

Tiszta ezüst-súly 6 kgr.
Diszes díőfa-szekrényben, szarvas-
bőr béleléssel, kihúzható főkekkel, a
fenti rajz szerint 950 korona.

Franklin-Társulat nyomdásis, Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

1868. évi fénykép után.
VERESCSAGIN VAZUL.

apród már nagyobb utazást tett Nyugat-Európában, a honnan visszatérve, 1860-ban befejezte katonai tanulmányait. Csakhamar azonban hát fordított a nem neki való pályának, nem hajtvá sem szülei, sem rokonai tanácsára, bekapogtatott a szentpétervári művészeti akadémia kapuján. Tehetségével és szorgalmával csakhamar kivívta *Ljov* igazgató pártfogását s elnyerte a 200 rubelre osztódó díjat. Naponként több órán át beletemette magát a vonalak csodálatos ingerlő világába. A művészet, a forma problémája nem hagyta nyugodni a művészetért rajongó ifjú lelkét. Látni, kutatni, megfigyelni az embert, ez volt törekvésének fő tárgya.

1861-ben Párisba ment, honnan visszatérve egy nagyobb stílus kompozícióhoz fogott. Megrajzolta, mint áll boszút Odüsszeus Penelope kérdőn; díjat is nyert e művével.

A természet tanulmányozásának vágya a vadregényes Kaukázusba vezette, hová már a tépelődő lelkű Lermontov, a száműzött Puskin, Glinka és Tolsztoj is elzarándokoltak, hogy feltrisszüljenek a természet csodálatos szép képeitől s gyönyörködjenek a színes keleti élet hangulatos motívumaiban. A daczos természetű ifjú Verescsagin csakhamar otthagya a művészeti akadémiát s 1863-ban vaskos vázlatkönyvével már gyakran látták a verőfényes Gruzia egy-egy regényesebb fekvésű falujában. Másolta a természetet, belemélyedt a keleti típusok tanulmányozásába, rajzolta a mozgalmak bazárok jellegzetes utcái alakjait, a Tifliszbe érkező tevékaravánokat és mindent, a mi eredeti, megkapó s új, a mi képzeletét erősebben izgatta. A Kaukázus fenséges tájai és érdekes keleti típusai nagy hatással voltak Verescsagin egyéniségének fejlődésére. A mikor a szerencsés véletlen Párisba, *Gerôme* műtermébe juttatta, pompás rajzai már feltűnést keltettek a párisi *«Ecole des beaux arts»*-ban. Majd lerándult a festői Pireneusokhoz is. Nem sokkal ezután tett második kaukázusi útjából tömérdek vázlatot vitt Párisba s az 1866-iki művészeti kiállításon meglepő hatást ért el két nagy kartonjával. Ekkor már erős megfigyelés és különösen határozott lélektani vonások jellemzik művészetét.

A próbálgatás nehéz éve elmúltak. Tehetsége kibontotta szárnyait s a maga erejéből gyorsan szállt a magasba. Képzeletének már szűk lett a Nyugat s a mikor otthagya Páris s Turkesztánba érkezett, szinte megkönnyebbülve mondta: *«Oly jól érzem magam itt, a mióta megszabadultam abból a börtönből, a hol számtalanra már alig volt valami új, valami ingerlően érdekes»*. Ebben az időben Verescsagin hatalmas művészetének új korszakába lép. A turkesztáni hadjáratban Kaufmann tábornok oldalánál megtalálta művészetének határozott

irányát. Ekkor született meg lelkében a vágy, háborút látni közelről. Szamarkandi tartózkodása kieserlte benne az embert és a művészt egyaránt.

Útjában többször tartóztatták fel s keserűségében nem egyszer mondotta: *«Borzasztó dolog! Szamarkandot nélkül nem foglalják el, — elkésem, nem leszek jelen a háborúnál és nem fogom látni a pompás látványosságot! Mintha érezte volna, hogy kisebb sebesülésen kívül ekkor komolyabb baja nem történik, mindig a legveszedelmesebb helyeket kereste fel. Golyózáporban, löporfüstben készültek a háború borzalmait megörökítő képei s az 1868. év végén Verescsagin már mint kész csataképfestő tért vissza Európába»*.

Szent-Pétervárott kiállított képei valóságos forrongást idéztek elő s heteken át lázban tartották az orosz főváros műértő közönségét.

Minden esetvonásából kiérezzük a természet utáni ábrázolás közvetlenségét, a szenvedélyt, az erős, a megrázó realizmust. *«Siker után»*, *«Sikertelenség után»*, *«Opiumevők»*, *«A dervisek»* című képei már a pszichológusról s a teljesen kiforrott művészi egyéniségről tesznek tanúságot. — 1871-ben, a mikor Münchenben átvette *Horscheld* műtermét s hozzáfogott a második turkesztáni útjából hozott vázlatok kidolgozásához, már mint a színezés nagy mestere áll előttünk. Három év leforgása alatt egy újabb s az előbbinél még gazdagabb képkiállítással lepi meg Szent-Pétervárt. Művészi rajongással örökíti meg turkesztáni megfigyeléseit s érdekes tárgyú képeire meglepő hűséggel varázsolja oda a keleti színek csodálatos játékát és pompás hangulatát. Ilyenek *«Tamerlán kapujánál»*, *«Ünnepi ruhába öltözött dervisek»*, vagy *«Az alamizsnát kérő koldusok»*, kiket napjában többször maga elé állított, hogy ellesse arczukról a Kelet nyomorának minden megrázó vonását. Fejlődése e fokán már a közvetlenség, a megalkuvást nem ismerő realizmus az ő *«művészi dogmája»*.

Nem fest hieroglifákat, hanem könnyen érthető jelenségeket, magát az életet, melyet mindenki érez, mely minden élőben egyformán lüktet s egyformán kelt érzelmeket. Önálló felfogás, semmi mesterkéltég! Egyszerűség, természetesség és valóságosság jellemzik műveit. Halotti koponyákból felépíti az egyszerű gulát, rajta semmi nyoma a szövevényes kompozícióknak; tárgya a közvetlen valóságban gyökeredzik, értjük és érezzük, hogy ez a kép véres csaták, emberi küzdelmek és törekvések leggyászosabb végeredménye: ez a *«háború apoteozisa!»* A második kiállított képei közt ott voltak *«A hirnők»*, *«A halálosan sebesült»*, *«Az elfelejtett»* címűek s még sok más hasonló tárgyú kép, ezek is mind a tragikum, a meg-

Dervisek.

VERESCSAGIN FESTMÉNYEIBŐL.

1883. évi fénykép után.

VERESCSAGIN SÁNDOR, VERESCSAGIN VAZUL FIVÉRE.

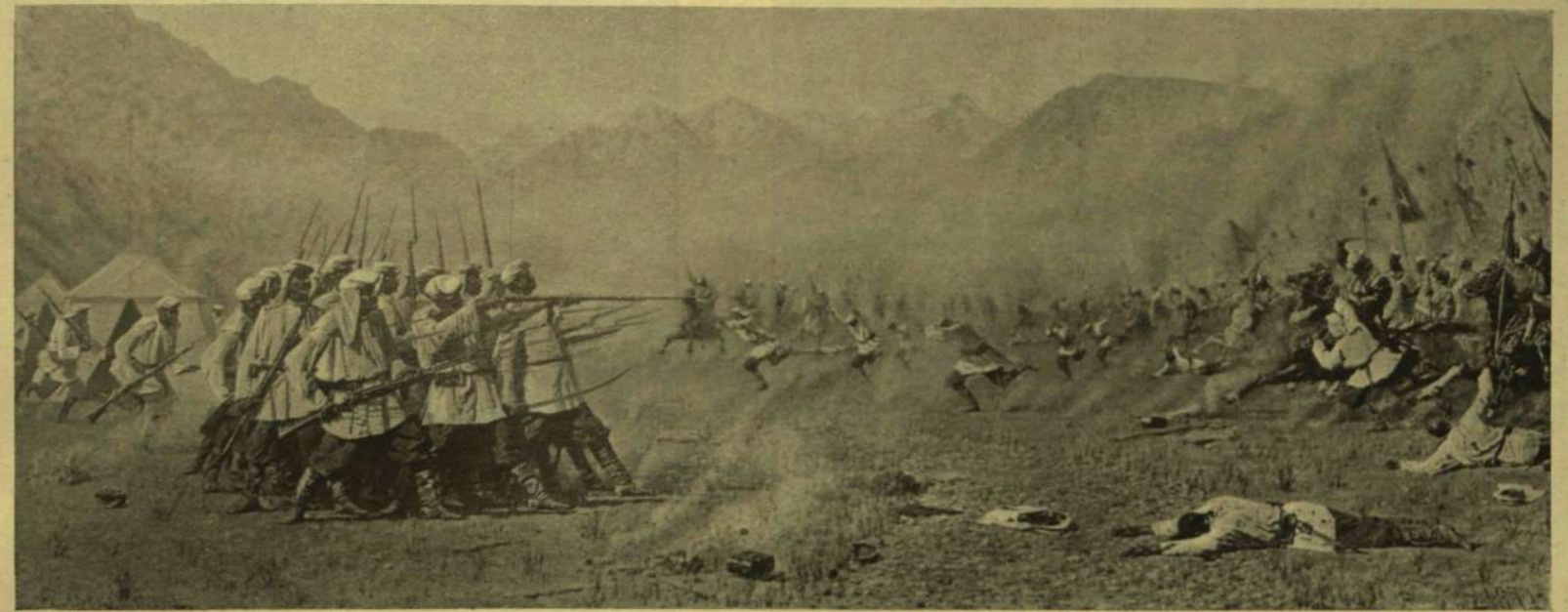
rázó realizmus legegyszerűbb felfogásával az erejével hatnak.

Verescsagin alkotásai csakhamar ismertté lettek egész Európában. Tisztelet, rajongás és dicsőség várta a művészt mindenütt. Csak éppen Oroszország fordult el tőle. Saját honfitársai rágalmozgatták és gúnyolták. Szemére lobbantották, hogy szerfölött kevés orosz tárgyú képet fest s ráadásul nem hitték el, hogy az aránylag rövid idő alatt készült képek egész hazmaza az ő esetje alól került ki. Szent-Pétervár művészei megvédelmezték, de Moszkvában gyűlölettel sugárzott minden szem, ha Verescsagin művésze tekerült került.

A megsértett és felzaklatott kedélyű művész eladta összes turkesztáni képeit, Kelet-Indiába ment s belemélyedt a hófede Himalaja hegyeinek rajzolásába. 1877-ben rendkívül gazdag gyűjteménnyel tért vissza s a csillogó havas tetők páratlan ügyességű ábrázolója újra csodálatba ejtette a világot. Páris, melyet valaha börtönnének nevezett, most második otthonává lett. De nem sokáig maradt itt sem. 1877 április 16-án az orosz-török háború színhelyére sietett s most már másodízben kereste föl az öldöklés irtózatot jeleneteit. Skobelev és Gurko tábornokok oldalán még megrázóbb események tanuja volt, mint Turkesztánban. Turkesztáni képei a kifejezés ereje tekintetében szinte elhomályosodnak az orosz-török háborút megörökítő alkotásai mellett. A háború lezajlása után ismét Párisba ment. Ezóta képzeletét már a háború, az öldöklés jelenetei izgatják.

Létre jött az orosz-török háborúnak nálunk is eléggé ismert ciklusa. Neve gyorsan járta be egész Európát. Verescsagin elérte művészetének tetőpontját. *«A foglyok»*, *«A legyőzöttek»*, *«A Sipka-szorosban minden csöndes»* című képeiből a legizmosabb realizmus sugárzik. A természet, a reális világ biztos útján haladt akkor is, a mikor Napoleon moszkvai kudarcát festette meg. Realisztikus felfogással alakította meg a háború megrázó tragédiájának hőseit: a világhódító Napoleont. Képeinek tartalmából szinte fokozatosan rajzolódik meg lelkünkben a hatalmas hadvezér jelleme. A büszke vezér ott áll *«Moszkva előtt»*. Lelkében a tépelődés érzelmei zajlanak. Megindító látvány, a mint az eredménytelenségtől testileg és lelkiileg megtört büszke hadvezér visszavonulásra határozza el magát. A hadsereg romjai, a hadvezéri hiúságot sértő kudarc teljesen megtörték a világhódító Napoleont. *«A nagy országúton»*, *«Visszavonulás — megfutamodás»* című képeken szerencsésillagát már a pusztá, a kietlen emlékezet homályába látjuk bukni. Megtörve, hosszú ezobolyprém bundába burkolódva, bizonytalan, fájó merengéssel indul útnak s varjak káromgása kíséri seregének számtalan romjait. Ezzel ér véget az 1812-ik napoleoni hadjárat képsorozata.

Békességes, csöndes korszak következik ezután művészetében. Békéjében megzavarta az

VERESCSAGIN FESTMÉNYEIBŐL. — VÁRATLAN TÁMADÁS.

orosz-japán háború váratlan kiütése. Elhagyta otthonát, vágyai a háború színhelyére kergettek s megújultak lelkében a háború irtózatot jelenetei, látni akarta a modern tengerészet hadi gépeinek emberitő munkáját, hogy csodálatos esetjével az emberiség okulására ezt is megörökítse. Most az egyszer azonban a végzet másképp rendelkezett.

A *«Petropavlovsk»* vérfagyasztó katasztrófájában lelt művészi egyéniségének megfelelő halált. Szétroncsolt teteme fölött összezsaptak a Sárga-tenger hullámai s a művészet barátjai még csak egy istenhozzadót sem mondhattak a nagy művésznek ravatalánál.

Csudáky Bertalan.

B. Berescsagin

Verescsagin aláírása Csudáky Bertalanhoz 1888-ban íntezett leveléből.

PACSIRTASZÓ...

Pacsirtaszó, pacsirtaszó...
Föltámadási riadó!
Csupa napfény erdő, mező;
Arany szállal mindent beszó.

Arany sugár, fényes sugár!
A sziklát is hevíti már.
Fagyos koldus, bár betegem,
Hálálkodik a melegem.

Kis gyermek is ujjong, dalol:
Virág kel az avar alól;
Bárány-felhők kerengenek
Öröm-könnnyük a permeteg.

Miért is van, hogy e szelfő
Öröm, vígság föl nem derít?
Köröttem bár minden ragyog:
Magam sötét, komor vagyok?

Óh! hányszor értem jöttödet
Fényes, búbbágyó kikelet?
Mit ér, ha mit nyújt jobb kezed,
A ballal tőlem elveszed?

A jobb időt, a szép napot
Csak messziről mutatgatod —
S csalárdul, a míg utra kelsz,
Remény-rongyokkal szemetelsz?

Pásztói.

SEJTÉS.

Annie Vivanti költeménye.

Igen; még rám mosolygott s csókja ért...
De szívem mintha lassan már kihülne,
S reá a sejtés rettegése ülne...
A lelkem is szól egyre érthetőbben:
— A szerelem tünőben!

Igen; mint mindig, szívemen pihent.
De arcom halvány, s bárminő negédes,
Takarni a valót mosoly se képes...
A fáradtság s a szürke unalom
Ül arcomon.

És fogy szerelme, mint fővény kisiklik
A kézből újjak résein keresztül...
A légben bús panasz jajszója rezdül;
Szegény szívem kiáltja szüntelen:
Szerelem! Szerelem!

Mindkét kezembe rejtem arcomat,
Ne lássam, mint közel az éj felém.
Szívemben ül busongva a Remény;
Körültekint. Keres az éjszakában
Egy fényugrárt. — Hiában!

Olaszból: Zoltán Vilmos.

A VÉN GAZEMBER.

Elbeszélés. (Folytatás.)

Irtá Mikszáth Kálmán.

Ilyenkor rendesen sóhajtott Inokay, kinézett az ablakon, a felhőkkel képződő alakzatokat bámulta hosszan, majd így szólt:

— Roszúl hajtának a kopók!

Ez volt a rendes szavajárása. Eleinte csak a birtokra vonatkozott, mely rosz termést hoz, később pedig magára Borlyra, a kopókra semmi esetre sem, mert azokat és a fajlokat egyenként adogatta el, már nem volt egy sem.

Az adósságok egyre fenyegetőbb jellegben kóvályogtak a feje fölött, a hurok mindig jobban összeszorult a nyaka körül, — de azért csak multak a napok és valahogy majdsak mindig lesz. Apró örömei most is csak úgy voltak, mint azelőtt. Nagy örömei pedig egy nagy úrnak soha sincsenek.

Ilyen apró öröme volt, hogy a fia első emi-nens. Irták a professzorok, hogy milyen derék fia. Ha még megvolnának a dominiumok, föl se venné, — de így egy pompás napot szereztek neki. Igaz, hogy új bánatot is, mert fájt a szíve, hogy meg kellett szüntetnie a mentort, a kit eddig mellette tartott s a ki egyszersmind angol nyelvre tanította.

De hát a gondviselés is vigyáz egy Inokayra s nem sokára levelet kapott a fiutól, hogy egy angol nyelvmester annyira megszerette, minden héten ingyen ad neki két órát az angolból, tovább gyakorolhatja magát s ugyanekkor valami francia madame is megismerkedett a kis báróval, az meg sétákat tesz vele reggelenként az öreg Dumas nyelvével pergő nyelvel.

Csak aztán bele ne szeressen a lurkó! A mi azonban közelről nem festett olyan veszedelmesen, mert a madame a hetvenedik tavaszban járt.

Igy izmosodott szellemekben a fiatal Inokay és ilyen apró szerencsék érték. Az öreg is tudott ezeknek örülni. A szegénység talaján jobban és sürűbben tenyésznek a virágok.

De hát a fiu meg is érdemelte a sors kedveskedéseit. Pompás, szeretetreméltó fizkó lett. Nem a régi olygarchák folytatása, hanem teljesen új hajtás. Olyas valaki, a ki egyenlő erővel akar versenyre szállni a társaival, hogy melyik a külön legény, ki vág nagyobb rendet az élet küzdelmei közt? Szinte resteli, hogy ő báró Inokay. Jobban szeretne lenni Tóth János.

Mikor husvétkor otthon volt, eljárt a paraszto-khoz, bekukkantott a mezőn a csöszhöz, annak a kunyhójába s engedelmet kért az apjától, hogy egy éjszaka ő is künn hálhasson, hogy milyen élet a csösz; tudvágy, igénytelen, szerény és mégis nagyratörő, mert a mellett, hogy a paraszttal szóba áll, a műzának is teszi a szepet. De már ez az ő legbensőbb titka. Erről csak Borly bácsi tud. Mert az utálatos vén gazembert csakis ez a gyerek szereti igazán. Csodálatos egy guszpus. Pedig azt mondják az emberek, hogy a gyerek ösztöne csalhatatlan, legjobban találja el, ki a jó barát, ki az ellenség. Ha tudná a szegény báró úri, hogy ez a vén ember tette tönkre a szüleit s földönfutóvá őt. Hanem annyi esze most még nincs. Egy nagy költői beszélyt kezdett komponálni a vizsgára, *«Jurisics Miklós Kőszegen»*, csupa gördülékény hexameterben s ha egy-két strófát kifaragott belőle, nyomban átszaladt a kasznárlakba, hogy az öregnek felolvassa, a ki nagy barátja a versificatoroknak és a sánta kutyának, (hanem a sánta hexameteret talán még se szereti). Ilyenkor bezárkóznak, a szakácsné, a ki a kulcslyukon nézeget be, azt beszéli, hogy az úri most is, mint kis gyerek korában, oda ül az öreg ölébe s úgy olvassa fel neki egy papirosról a szavakat, melyek szépen pattognak, mintha bolhák roppantana az ember.

Perkál Zsuzsa pletykája terjed a vidéken, mert olyan itt, a mi a kastélyból jön, mint a mi Bécsben a Burgból kiszivárog, minden bolondság nagy esemény.

— No, hát jó is, — mondják, — hogy a kis báró költő lesz, még pedig *emilyen*; mert már amolyan nem lehet, a minő az apja volt.

E pletykából az öreg báró is megtudja, hogy a fiú verseket ír. Még el is mosolyodik. Ártatlan foglalkozás. Úrnak se derogáló. Gróf Zrinyi is

TURKESZTÁNI POLITIKUSOK.

KIRGIZ FŐÚRI VADÁSZ.

A VÁSÁR.

SZAMARKANDI KOLDUSOK.

VERESCSAGIN FESTMÉNYEIBŐL.

A HÁBORU APOTHEOSISA.

AZ ELFELEDT.

VERESCSAGIN FESTMÉNYEIBŐL.

GYŐZELMI ÜNNEP TURKESZTÁNBAN.

A LEGYŐZÖTTEK. (Telics erőd átadása után.)

VERESCSAGIN FESTMÉNYEIBŐL.

ERZSÉBET KIRÁLYNÉ MENYASSZONYI
KOSZORÚJA.

Minden magyar ember tisztelettel és hálával gondol vissza boldogult Erzsébet királynéira, ki néhez idők középett az ország védangyala volt. Ötven esztendeje annak most, hogy a fiatal tizenhatéves Erzsébet bajor hercegnő férjhez ment az ausztriai császárhoz. Az udvari krónika ekként adja elő a történeteket:

1854-ben Ferencz József, az ausztriai birodalom császára, életének huszonegyedik évébe lépett s így eljött az ideje, hogy a házasságra gondoljon. Az összes európai udvarok közül legalkalmasabbnak látszott a bajor királyi család tagjai közül váasztani a jövődj fejedelm-asszonyt s csakugyan, mikor az ifjú uralkodó az udvarnál látogatást tett, a fiatal Erzsébet hercegnő szépsége, vonzó lénye, élénk, nyájas viselkedése lebilincselte a háztűznézőbe jött ifjú fejedelm szívét. Így lett Erzsébet hercegnő Ausztria császárnéja és Magyarország királynéja.

Az esküvőt nagy pompával 1854 április hó 24-ik napján tartották meg Bécsben. Ki tudná megmondani, hogy a menyasszony halántékát övedző koszorú milyen gondolatokat takart s mi minden villant meg agyában azalatt, míg a koronák legszebbike, a mirtus-koszorú ékítette homlokát!

Jellemző, hogy Erzsébet királyné e koszorút és menyasszonyi ruháját nem Bécsben helyeztette el, hanem Magyarországra küldötte és a budavári Nagy-Boldogasszonyról nevezett koronázó templomnak adta örök emlékül.

Itt e budavári templomban koronázták meg Ferencz József császárt és Erzsébet fejedelm-asszonyt Magyarország királyává és királynéjává. Ez volt a felséges asszony diadóltságának fénypontja.

Ezek után hivatalosan még csak egyszer jött a királyné a főtemplomba, a milleniumi ünnepek alkalmával. Egészen feketébe volt öltözve, a ruha kelméjén csak itt-ott beszórt arany- és ezüstvirágok voltak láthatók. Mint egy Mater Dolorosa jelent meg, fájdalomtól megtörve, ki egyetlen fiát, a trónörököszt oly gyászos körülmények közepett vesztette el.

Bejelentés nélkül, egyedül udvarhölgye kíséretében gyakrabban ellátogatott a budavári koronázó templomba, mely százados történelmi emlékeivel felidézte elméjében a fényes multat. Ide, a történelmi események e színhelyére adta örszűl és letétképen életének és elmúlt boldogságának legdrágább emléket, menyasszonyi koszorúját.

A menyasszonyi koszorú a budavári koronázó templom főbejáratától jobbra fekvő u. n. Lorettói kápolnában van elhelyezve. Üveg alá van téve s arany keretbe foglalva; állandóan ott függ, mindenki megtekintésére a kápolna falán.

Ha e koszorú beszélni tudna, elmondaná ékesen a szeretetet és odaadást, a melylyel Erzsébet királyné a magyar nemzet iránt viseltetett, de kifejezésre jut maga az adományozás ténye által is, midőn legdrágább emléket Magyarországnak adta, hogy ezzel a koszorúval önmagát adta a nemzet emlékének.

Dr. Nemes Antal.

"SUB AUSPICIIIS REGIS."

Tudomány-egyetemeinken — a budapestin és a kolozsvárin egyaránt — évről-évre megújul a "sub auspiciis regis" doktori felavatások ünnepe, mikor az egész tanulói pályájukon kitűnő eredményt felmutatott ifjak királyi védnökség mellett nyerik el a doktori czimet. A legutóbbi ilyen ünnepnek, — a mely e hó 19-én tartott a budapesti egyetem központi épületének dísztermében — néhány mozzanat különös érdekességet és nevezetességet kölcsönzött.

Első sorban az, hogy ezúttal — eltérőleg attól a szabálytól, mely szerint a budapesti egyetemen egy tanévben csak két doktorjelölt részesülhet ezen ünnepélyes felavatás dícsőségében — négy fiatal ember avattatott doktorrá "sub auspiciis regis". Ó Felsége kegyessége folytán, különös kivételképen. Másik érdekessége az volt az ünnepélynek, hogy a királyi gyűrűt nyert négy ifjú közül ketten nemesak hogy egy anya gyermekei, de egyszersmind egy nap szülőitjei

ERZSÉBET KIRÁLYNÉNAK MENYASSZONYI KOSZORÚJÁBÓL KÉSZÍTETT AJÁNDÉKA A BUDAVÁRI KORONÁZÁSI TEMPLOMBAN.

is: ikertestvérek. S Berzeviczy Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter ez alkalommal először szerepelt ilyen ünnepélyes doktori felavatáson, mint királyi képviselő, szép beszédet intézvén az ifjakhoz.

Jogász-nemzet voltunkat ez alkalommal se tagadhatuk meg: a négy új doktor mind a jog- és államtudományi kar kebeléből került ki. Az ikertestvérek: Tóth Károly és Tóth Lajos, jogtudományi doktorokká lettek, Khuen-Héderváry Sándor gróf és ifj. Márfy Ede az államtudományi doktorságot szerezték meg.

TÓTH KÁROLY és LAJOS, Tóth János, kiskunhalasi földbirtokos s mérnök fia, 1876. szeptember 28-án születtek Kiskunhalason. Apjuk az ottani társadalom egyik vezérére, ki sokáig állt mint főgondnok a halasi tekintélyes református egyházközség élén, s mint a város szabadelvűpártjának elnöke és Pestvármegye törvényhatósági bizottságának tagja, szintén élénk részt vett a közügyekben. Nagyjapok pedig, id. Tóth János, mint Halas város történetének írója szerzett érdemeket. Az ikertestvérek anyjok, majd annak kora halála után apjuk vezetése mellett a leg gondosabb nevelésben részesültek; s attól a naptól kezdve, hogy szülővárosukban iskolába kerültek, fel egészen az utolsó szigorlatig, mindig a legelső tanulók közé tartoztak, nem közönséges tehetségük és fáradságtalan szorgalmuk révén. Helyüket nemesak az iskolában, hanem — mint katonák — a hadseregben is kitűnően megállták; önkéntesi évek kitöltése után Károly hadnagy lett a honvédszázadoknál, Lajos pedig hadapródtszettes a tüzérségnél. Mindketten az állami igazságügyi szolgálat terén óhajtanak tehetségüket és tudásukat érvényesíteni, ha ugyan Lajost meg nem választják jogakadémiai tanárrá, mely állásra — miután épen alkalom nyílt reá — szintén pályáztak.

GRÓF KHUEN-HÉDERVÁRY SÁNDOR, gróf Khuen-Héderváry Károly volt horvát bánnak és magyar miniszterelnöknek, most a királyi személye körüli miniszternek fia, 1881-ben, június 16-án született Héderváron. Eleinte magántanuló

volt, majd mint nyilvános tanuló járt a pécsi katolikus főgimnáziumba. A legjobb osztályzatokat kiérdemelte mindig, úgy tehetségével, mint lankadást nem ismerő buzgalomával, melyben atyja s rajta végtelen szeretettel csüngő édesanyja voltak mesterei. A Héderváry gróf házában a legbensőségesebb családi élet folyt mindig, s a kötelességteljesítés érénye a legfényesebben ragyogott. Ez az erény tulajdona a fiatal grófnak is, a ki már kora ifjúságában, iskolai feladatai szorgalmas elvégzésén kívül sokat foglalkozott komoly tanulmányokkal, s ez uton is sok ismeretet szerzett; majd aztán, alig rázva le az iskola porát, már megjelent a közélet küzdő porondján, a vármegyei közigazgatás szolgálatába lépve, mint Fejérmegyei tiszteletbeli szolgabírája.

IFJ. MÁRFY EDE, a ki 1881 május 24-ikén született Budapesten, szintén érdemes, közéletünkben feljók s e téren már eddig is több derekas irodalmi dolgozata van. «A részvénytársulatok és szövetségek adója» című munkájával egyetemi pályadíjat nyert. «A hadmenetességi díjról» szóló értekezése pedig a Joghallgatók Tudományos Egyesületében, — a hol felolvastott — talált nagy elismerésre. Jelenleg tüzérvénkes Nagy-Szebenben.

A királyi védnökség melletti felavatás a szorosán megszabott czeremóniák között, díszes közönség jelenlétében folyt le. Az egyetem rektora, dr. Heinrich Gusztáv, az egyetemi tanács tagjaitól körülveve elnökölt; a jog- és államtudományi kar dékánja, dr. Balogh Jenő, ismertette röviden a négy jelölt eddigi pályafutá-

GRÓF KHUEN-HÉDERVÁRY SÁNDOR.

TÓTH LAJOS.

TÓTH KÁROLY.

IFJ. MÁRFY EDE.

KIRÁLYI KITÜNTETÉSSSEL DOKTORRÁ AVATOTTAK.

sát. Azután a jelöltek egymásután adták elő az alkalomra kellően megrövidített doktori értekezéseket; Tóth Károly a nemzeti önkormányzat kérdéséről, Tóth Lajos a budgetjogról, Khuen-Héderváry gróf a nemzetközi jogbeli semlegeségről és Márfy a hadmentességről értekezett. Ezután a doktori eskü letétele, majd a tanács tagjai s a jelöltek közti hagyományos kézfogás következett, s végül Berzeviczy miniszternek, a király képviselőjének beszéde, melynek végén e szavakkal fordult a felavatott ifjakhoz:

„Legyen hálás hűségük a királyhoz, a koronához, a melynek buzdító kegyében oly ifjan részesültek, táplálójá, megerősítője minden emberi és honfiai erőnyöknek. Legyen hűségük a tudományhoz elválaszthatatlan az igazság hű szolgálatától; mint jogászok használják a tudomány világító fátyláját az igazság fölkeresésére, használják a tudomány fényes fegyverzetét az igazság védelmére, de sohasem küzdelmeire az ellen, a mit lelkiismeretükben és meggyőződésükben igaznak ismernek föl. És legyen végül e gyűrt záloga törhetetlen hűségüknek a hazához és a haza szolgálatához, mert a hazát mindnyájunknak, bármely hivatás terén működünk, szolgálunk kell, szolgálunk gondolataink, érzelmeink és tetteink legjavával; a hazát híven és odaadóan szeretnünk kell nemcsak akkor, a mikor jótéteményeiben részesülünk, a mikor közéletének áramlata a magasba emel, a mikor jóléte és virágzása a mi jólétünk és boldogságunknak is legerősebb támasza; a hazát szeretnünk kell akkor is, ha félreismer és mellőz, akkor is, ha földjén a sors üldözőit vagyunk, akkor is, — és akkor leginkább — ha magára e hazára súlyosan nehezedik rá a sors keze. Mint e négyes hűség fogadalmának jelvényét s egész életpályájuk feltétlen gondallal őrzendő kincsét nyujtom át önöknek felséges urunk emlékadományát.

A miniszter megkapó szépen előadott beszéde nagy hatást tett, nemcsak a felavatottakra, s hozzátartozókra, de az egész közönségre.

A rektor zárószóival, s a király éltetésével végződött a szép ünnepély.

—ly.

A «PETROPALVOSZK» OROSZ CSATA-HAJÓ ELMERÜLÉSÉRŐL.

Még részletes hírek nem jöttek a «Petropavlovszk» elsülédéséről, a legkülönfélébb vélemények hangzottak fel a szakkörökben arról, hogy miképp pusztulhatott el a hatalmas orosz páncélos.

Mindenekelőtt az tűnt föl, hogy a «Petropavlovszk» majdnem minden életben maradt tengerész és tisztje megebesült, a mi a hajó egyszerű felborulásánál nem következhetett volna be. Sőt inkább úgy látszik, mintha a hajó belsejébe töltött nagy víztömög robbanásokat okozott volna, melyek hatása a hajó elpusztulását okozó további sérüléseket idézte elő. Ily robbanások könnyen támadhatnak a kazánok körül, mielőtt a betöltött hullámok a tüzhelyeket elérték. Az ily módon támadt vízgőz az a nélkül is nagy fokú hőségben tartott kazánokat könnyen megsértheti, mielőtt gőzkiömlések s ezek folytán törések, szakadások, leforrázások stb. támadnak. Az a körülmény, hogy az első jelentés szerint a hajó a levegőbe repült, arra mutat, hogy a veszedelem kezdete egy tengerelatti akna-robbanás következménye volt, a mit később Togo japán tengernagy hivatalos jelentése igazolt is.

Azonban még az akna-robbanásra bekövetkezett kazánrobbanással párosult tömeges víztömlés sem magyarázza meg a «Petropavlovszk» rögtön elmerülését. Majdnem bizonyossággal feltehető, hogy még két más ok fordult elő, melyek együttes hatása

az akna-robbanás után maga után vonta az elmerülést.

E két ok: vagy a hajó hibás szerkezete, vagy esetleg kényszerzsalute elhamarkodott tengerészeti rendszabályokból állhatott.

Az első feltevéshez megjegyezhetjük, hogy a «Petropavlovszk» földelzetének sulya legalább 4500—4800 tonna (1 tonna = 1000 kilogramm) lehetett, a mi egy csakis 11,351 tonna vízkiszorítóképeséggel bíró hajónál helytelennek tekinthető. Ezen sulyt a valamennyi orosz hadihajó építésénél feltűnő túl magas löftornyok alkalmazása s a páncéllemezek magassága fokozhatta, a mi aztán az egyoldalú vízbetöltés folytán egyensúlyt veszített hajót felborította.

Egy rendes tengeri akna-robbanása kettős fenékű, zárkákkal és vízmentes osztályokkal bíró hajónál oly léket szokott előidézni, mely a hajó belsejét 4—500 tonna vízzel tölti meg. Ezen víztömög azonban még koránsem képes a hajót azonnal elsüllyeszteni, feltéve, hogy a víz a sérült részekben zárva marad s a hajó többi részeibe be nem tudulhat.

Hogy néhány éve, gyakorlat közben a «Grosser Kurfürst» nevű német hadihajó és az angol «Victoria» hadihajó még is elsüllyedtek, annak oka az, mert mindkét esetben az osztályok vízmentes ajtóit nyitva felejtették. Ezen balesetek óta hadihajóknál az osztályok vízmentes ajtóit mindaddig zárva tartják, míg csak a hajó a tengeren mozog.

Ha egy hadihajó rögtön vízbevetődés folytán erősen oldalra dől, az elmerülést háromféle módon lehet megakadályozni. Legelőször is a hajó tulsó oldalán a kettős fenék zárkáiba vizet kell bocsátani, hogy a hajó lehetőleg ismét egyenesen élére álljon, másodsor a léket lehetőség szerint tapasztalással be kell tömni, harmadszor pedig arra kell parkodni, hogy a betöltött víz hatalmas gőzszivattyúkkal mindkét oldalról egy-formán kiszivattassék.

E három rendszabály természetesen csak akkor alkalmazható, ha a sérülés egy bizonyos határt át nem lépett, ellenben hasztalan, ha a súlyosan megsérült hajó rögtön oly módon dől oldalra, hogy ezáltal súlypontja annyira megzavartatott, hogy a hajó többé fel nem emelkedhetik, sőt folyton odébb dől. Vajjon a «Petropavlovszk»-on mindezen kellő rendszabályok teljesítettek-e vagy sem, az osztályok ajtóit bezárták-e, a szivattyúk használatra készek voltak s a többi rendszabályok is figyelembe vétettek-e vagy sem, ez az életben maradtak kihallgatása után — vagy talán soha sem lesz kipuhatolható.

Vajjon lehetséges lesz-e a «Petropavlovszk»-ot ismét kiemelni és kijavítani, ez akkor fog kitűnni, ha a víz mélységét megtudják, melybe a hajó elsüllyedt.

A «Petropavlovszk» elpusztulása az orosz hajóhadra nagy veszteség ugyan, de annál nagyobb fontossággal bírnak valamennyi hajóépítésre az ezen esetről kifolyó következtetések. Ugyanis kitűnt, hogy minden leleményesség, melyet husz év óta a milliókba kerülő vértés szörnyetegeknek a tengerelatti fegyverek elleni megvédése céljából alkalmaztak, mai napság egyetlen egy akna által csúfítható. A páncélos hajók elsüllyeszthetlenségéről szóló vélemény ma már nem állhat meg többé, viszont a torpedók s aknák barátjainak száma folyton szaporodik.

Hogy az oroszok magukat további hasonló veszteségek ellen megvédhessék, a nélkül, hogy minden további működésről a tengeren lemondának, erre nézve két út áll előttük. Első sorban arról lesz szó, hogy a tengert a kikötőben s az előtte elterülő tengert egész szelvényében megbízható módon aknák dögében átkutassák s a japánok által készakarva elszórt robbanótesteket felkeressék. Másodsor szükséges lesz minden egyes ki- vagy bejáró hadihajó előtt mindig egy leszerelt kereskedelmi gőzöst járattatni, mely a még meglévő aknákat felrobbantja.

Annai bizonyos, hogy a port-arturi hajóraj

támadó működésére legközelebb alig lehet számítani.

*

Ez alkalommal képet közlünk a torpedók robbantó hatásáról. A haditengerészetekben béke idejében is megcsik néha, hogy egy-egy hasznavehetetlenné vált gépet vagy hajórészt torpedóval, vagy aknával felrobbantanak, vagy pedig csak azért robbantanak fel egy torpedót, hogy megállítsák pusztító hatását. Képünk egy ily kísérletet ábrázol, fénykép után készült rajzban s érdekesen szemlélteti, mekkora erőt fejt ki egy torpedó, mily óriási víztömeget vet ki helyéből csaknem oly magasra, mint egy nagy hadihajó árboczára s a csúcsa. Ezt látva az olvasó, némi fogalmat nyerhet a kelet-ázsiai tengeri hacztéren lefolyt egyik-másik jelenetről.

A VASUTI SZTRÁJK.

A magyar állami vasutak forgalmának hirtelen megszüntetése miatt nyomasztó és izgató körülmények közé került az ország. A vasutak legnagyobb része minálunk állami s így el lehet mondani, hogy a forgalmat a Kárpátoktól Adriáig, Dévénytől a tömösi szorosig az állam intézi, a mi a forgalom szünetelését annál súlyosabb csapással teszi az egész országra.

A forgalom ápr. 19-én este szakadt meg egyszerre. Európa közepén Magyarország vasutjai egyszerre megbénultak s nem bírták közvetíteni kelet és nyugat érintkezését. A mivel világ egyik legnagyobb sztrájkja tört ki. A vasutak szünetelésével a postai, kereskedelmi szállítások, pénzküldések, szóval csaknem az egész közlekedés megszakadt.

Az állami vasutak sztrájkját már huzamosabb idő óta emlegették, de teljesülését nem hitték. A mozgalom azonban nagy volt a vasutasok közt fizetések javítása végett. Április 16-ikán a képviselőházban Lukács László pénzügyminiszter benyújtotta a törvényjavaslatot a vasutasok fizetéséről. Nem voltak megelégedve vele és országos gyűlésben akarták megvitatni Budapesten. A gyűlésre sok vasutas el is indult, kivált Fiume és Horvátország felől. A budapesti központi bizottság azonban 19-ikén arról kapott hivatalos értesítést, hogy az országos tanácskozást a kormány nem engedi meg. Erre s a vasutasok mozgalmának leghevesebb vezetői ellen indított fegyelmi vizsgálatok hírére tört ki a sztrájk. A vasutasok táviró útján mindenfelé megadták a táviró jelt az általános sztrájkra és a jelzés szerte ment mindenfelé.

A hol a vonatok vezető személyzete értesült róla, a szolgálatot rögtön abba hagyta, eltávozott és a vonatok gépezetét, kalauz és minden segéd személyzet nélkül maradtak. Az állomások személyzete is megtagadta a szolgálatot. Nem egy helyen a vonatok az állomásról kivitték és elhagyott helyen állították meg. Nem lehetett tovább mozdulni, az utasok ott rekedtek. A vonat kezelő személyzete pedig elment. Több állomásnál, így Szolnoknál, a vonatok az állomás körül álltak meg a különböző síneken, azokat otthagyták és így a közlekedési vonalakat valószínűleg eltorlaszolták. Az utasok céljuktól távol megakadtak. Szegény emberek, kik talán utolsó pénzüket utaztak, különösen nehéz helyzetbe jutottak. Kimondhatatlan a zavar, mely így keletkezett.

Budapest már a sztrájk első napján nem kapta meg a tejet, a második napon kimaradt a zöldség, a hús. Azonban a további szállításra szánt marhák, borjúk, sertések is fennakadtak a főváros körül s

mivel ezek táplálékáról senki sem gondoskodott, itt fordították azokat élelmészre. A kereskedelmi forgalom megakadályozása az üzleteket sújtotta.

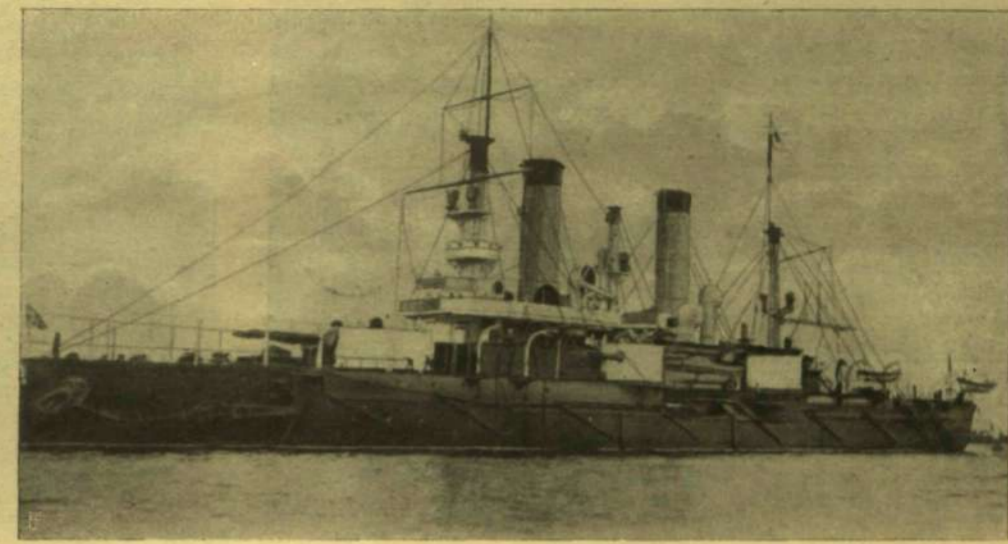
A képviselőházban április 20-án és 21-én egyébről sem beszéltek, csak a sztrájkról. A kormány érintkezésbe lépett a sztrájkolók bizottságával és Vörös László volt államtitkár, meg Vásonyi Vilmos képviselő közvetítették az alkudozásokat, az előbbi a kormány, az utóbbi a sztrájkolók részéről. Az egyik sérelem az volt, hogy a Fiuméből és a horvát vidékről az április 20-iki gyűlésre két vonaton érkezett mintegy ötszáz vasutast a rendőrség bekísérte, estig fogva tartotta s csak akkor bocsátották szabadon. A békéltető tárgyalások azonban nagyon nehezen mentek, sőt mikor e sorokat írjuk, mind kevesebb a remény a békés megegyezésre. Közben, hogy a fennakadt forgalom némiképp segítsenek, április 21-én már egy pár vonatot bírtak elindítani először is Bécs felé, hogy a postát elvigye. Ezeknél csupa tisztviselőket teljesítették a szolgálatot, a vasuti kocsiakat is ők tologatták.

A sztrájkolók központja Budapesten, a Csömör-út végén, a Zuglóban levő Schütz-féle vendéglőben rendezkedett be, nagy kerti helyiségben. E mozgalmas tanyáról közlünk fényképi felvételeket, továbbá a keleti pályaudvarról, az elutazásra hiába várókról, kik batyujuk mellett üldögélnek, de semmi biztatást nem kapnak, hogy mikor utazhatnak el. A pályaudvarokon egyébrint katonaság őrizte a megakadt vonatokat, melyeken Budapesten két millió értékűnél több szállítmány volt a sztrájk kitérésokor. A rendőrök táplálták a barmokat és a baromfiakat. A mi vonat nagy nehezen elindult végre, azon több volt a katona, mint az utas.

Még két másik képünk mutatja a nagy sztrájk epizódjait: a katonák által őrizet alá vett mozdonyt, s a nyugati pályaudvar nagy fűtőházának elhagyatottságát.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Gárdonyi Géza: «Füzfalevél, nyárfalevél...» Költmények. Budapest, 1904. Gárdonyi, kiirodalmi pályájának legnagyobb sikereit a regény- és színmű-

A «PETROPALVOSZK» OROSZ TENGERNAGYI HAJÓ.

írás terén aratta, nem rég megjelent «Április» című verses könyve után «Füzfalevél, nyárfalevél» címmel újabb verses kötetet adott ki.

A kötet elején álló rövid verses elbeszélések a honfoglalási mondakörből inkább nyelvük szépségével s hangjuk frissességével hatnak, mint a tárgy mélyebb felfogásával vagy a kompozíció erejével. Legkedvesebb és leghálásabb tárgyai a természet s a szerelem. Az évszakok változásának, a tavasz ébredésének, a téli elmulásának rajza nála szimbolikusvá válik s reflexiókat kelt fel benne, melyeknek bizonyos egyszerű naivitás adja meg a lyraságot. Érezük, hogy a költő csak gondolkodásának magasabb rendű fejlettségével emelkedett ki a természetben s a természetből élő egyszerű emberek sorából, szívével nem. «A falu reggel» s még inkább «A falu este» című pendant-szerkét vers mutatja leginkább szemléletének közvetlen eredetiségét. Szerelemi verseiben az idylli vonások iránti előszere-

tet, mely írói egyéniségének egyik legfőbb vonása, nyilvánul: szerelme egyszerű, nem lázongó, de annál melegebb érzés; nem heves, romboló szenvedély, hanem a léleknek szelid vágyódása, melyet ép ezért a vers szavai sokszor inkább sejtetnek, mint elmondanak. Mint mindenben, a nyelvben is keresetlen egyszerűsége törekszik, sőt ezt sokszor túlságba is viszi s innen van néha verselésének pongyolása. Az, hogy a versorokot, némely külföldi minta után, kis betűvel kezdi, nem annyira eredetiség, mint inkább eredetiség, a mire Gárdonyinak semmi szüksége. A kötetből, mely a Singer és Wolfner-céggel kiadásában jelent meg s ára 2 korona, mutatványul a következő verset közöljük:

A mint itt fölök.

A mint itt fölök, s nézem az erodát,
árnyék gyanánt száll rám egy gondolat:
hogy egykor, édes Vilmám, angyalom
eljön a tél, te gyöngye lilium,
s mindenre, a mi tavaszszal virul,
bimbózik, nyílik, s bájában pírul,
a mit remekbe alkot a természet,
havas lepellel száll rá az enyészet.

Merengve nézem szelid arcodat,
s napfény nekem egy másik gondolat:
hogy a fehér haj illik majd neked,
s kéken mosolyg rám akkor is szemed.
«Kis Vilmám», — mondom akkor is neked;
kezemből elfér akkor is kezed;
a multból olykor elbeszélünk,
s egymáshoz hajlik faradt, ősz fejünk.

«Magyar ember nótás könyve.» Mint a Singer és Wolfner céggel által megkezdett «Magyar ember könyvtára» című népies vállalat első kötete jelent meg Lampérth Géza mintegy ötven népies hangú és tartalmú versének gyűjteménye. Csinos dalok a falusi magyar ember érzés- és eszmeköréből vett tartalommal, egyszerű, zamatos magyarsággal, szépen csendő versekben írva. Népünk bizonyára élvezettel fogja olvasni a csinos verseket. A csaknem száz lapnyi könyv ára egy korona.

«A fátoly titka.» Beniczky Bajza Lenkének, a női olvasóközönség kedvelt írójának, egyik érdekes regénye díszes új kiadásban jelent meg, borítékán az író arcoképe; kiadta a Lampel-Wodianer cég. A tízenhárom fve terjedő könyv ára 2 korona.

Verecsagin festményeinek nagyobb sorozatát közli lapunk mai száma, a művésznek a kelet-ázsiai tengeri harczerben szenvedett halála alkalmából. Ezzel Verecsaginnak a «Vasárnapi Ujság»-ban több más alkalommal közölt festményeivel megközelítőleg teljes képet nyerhet az olvasó a nagy orosz művész működéséről. Verecsagin egyik, orosz paraszatszöveget ábrázoló szép képét a «Modern festők» című vállalat legközelebb megjelent harmadik füzeté közli kitűnően sikerült színes másolatban.

A «Fővárosi Színházak Műsorában» című vállalatban három új füzet jelent meg: Ferenczy Ferencz szép sikert aratót vígjátéka, a: «Firt»; a Vígyszínházban közelebb előadott új énekes bohózat, a «Királymő Ferje», melyet Xanrof és Chancel eredetijéből Heltai Jenő fordított magyarra, valamint Rostand verses drámája, a «Napkeleti Királykisasszony», mely a Nemzeti Színházban legközelebb kerül előadásra. Mindegyik füzet ára 60 fillér.

A Nemzeti Színházban április 18-ikán az intézetnek legrégibb tagja, Egressi Ákos búcsúzott el a közönségtől, hogy végkép nyugalmába vonuljon. Vele tűnt le a magyar színpadról az Egressi művészcsalád utolsó sarja. Atyja, Egressi Gábor, színpadunk legnagyobbjai közül való, ennek öccse, Béni jeles zeneszerző volt. Egressi Ákos már a Nemzeti Szín-

EGY TORPEDÓ FELROBBANÁSA.

A SZTRÁJK-TANYA BEJÁRATA ELŐTT.

GYÜLEKEZÉS A CSÖMÖRI UTON, A SZTRÁJK-TANYA KAPUJÁVAL SZEMBEN.

ház megnyitására (1837) mint gyermek vett részt a megnyitó előadás karában. A szabadságharcban honvéd volt és csak 1853-ban tért vissza a Nemzeti Színházhoz. Atyja szerepkörének, a tragikai hősek szerepeinek ábrázolása volt az ő becsüvége. A már 72 éves művész «Macbeth» nagy szerepében búcsúzott el a közönség tapsai közt. Az előadás előtt a pályatársak gyűltek össze a színpadon. Somló Sándor, a Nemzeti Színház igazgatója méltatta ötvenéves művészi fáradságát és eredményeit. Babérkoszorút kapott az intézőtől. Aztán sorra üdvözölték a többi színházak küldöttei.

A Királyszínházban április 16—17-ikén vendégszerepelt *Le Bary*, a híres francia művész, a Comédie Française tagja, társulatával. A hírneves művész megfelelt a várakozásnak, de az előadást aránylag csekély számú közönség nézte meg mind a két estén. Az első estén a «*Le marquis de Priola*» című darabban egy agglégényt játszott, ki azonban még udvarol az asszonynak és eszkaparágra tanít egy fiatal embert is, a kit titkárává tett, bevezeti a nagyvilágba, elhalmozza jótételeivel. Tanításának lényege az, hogy csábítsa a nőket, éljen a jelennek, mulasson, ügyis rövid az élet. Ez az ifjú pedig törvénytelen fia a vén csapodárnak, a mi csak később derül ki szerelmes leveleiből, melyek közt anyja arcképe is rátalál az ifjú. Szemrehányásokat tesz apjának, a ki anyjával oly szívtelenül bánt el és szemébe vágja: «Nyomorult csabító! Priola le van álcázva s bekövetkezik a bűnhődés. Az asszonyok is elfordulnak már az öregől. Ez a legnagyobb csapás, a mi érhetne, a mi megemmi-síti. Igazi párisi világot mutatott be Priolában Bary. Elegáns, előkelő; kitűnően társalog s különösen a beszéd művészetével tűnt ki a híres francia művész. Társulata azonban gyöngye. Kitűnt még Roggers asszony, kedves és csinos színésznő, sikerült is a közönség tetszését megnyernie. Második este a magyar vidéki színpadokról évtizedek óta ismert és a Nemzeti Színházban is színr került darabokat adták, a «Gringoire»-t és a «Rejtély»-t. (O. E.)

A Nemzeti Szalon most megnyitott tavaszi kiállítása Szemlér Mihálynak mintegy száz képét mutatja be. Ezek fele rajz, fele festmény. Szemlér, a ki 1833-ban Pesten született s néhány hó előtt halt meg, mint a belvárosi főreáliskola rajztanára szerzett érdemeket a rajzolás tanításában. Alkotó művész nem volt, hatása közvetlenül tanítványai fellegását gyarapította. A hatvanas években sok történelmi tárgyú műlapot rajzolt, melyet az akkori

hetilapok mellékletül adtak ki. Történelmi festményei közt a legnagyobb: «Gara megvédi Mária királynét a lévadok horvátoktól». Nehány életkép és a hatvanas évek képviselőválasztásának zajos jeleneteit mutató képe, mint korrajzok érdekesek. A kiállításon még 170 mű a legújabb festészet elég érdekes gyűjteménye. A kiállítást április 17-ikén Berzeviczy Albert közoktatási miniszter nyitotta meg, ki elismeréssel nyilatkozott Pörge Gergely gyűjteményéről. Márk Lajos, Kézdí-Kovács László, Katona Nándor, Bihari Sándor, Boruth Andor, Déry Béla képeiről, Bodó László festményeiről és Lányi Ignác szobráiról.

A Teleki-díj legjobb drámája. Az Akadémia március 19-iki ülésén a Teleki-pályadíj ügyében megbízott bírálók a száz aranyos drámai pályadíjra pályázó darabok közül az *Agrippina* háromfelvonalas szomorújátékot találták méltónak. A pályadíj nyertesére Zsigány Árpád, a lapunkban most megjelenő «Három asszony» című regény szerzője.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A Magyar Tudományos Akadémia április 11-iki ülésén Thán Károly elnöklése mellett szaktudományi előadásokat tartottak. *Kövesligethy* Radó előadást olvasott föl. Dr. Koch Antal a Rudobánya-Szent-András hegyvonulat geológiai viszonyairól értekezett, majd bemutatta *Lörenthey* Imre tanulmányát, mely több új magyar és külföldi rákfajt ismertet. Végül *Tangl* Ferencz bemutatta dr. *Bodon* Károlynak, a budapesti egyetem élet- és körvegyni intézetében, a bemutatott vezetések alatt készült dolgozatát: «Vizsgálatok az emberi kóros folyadékokról».

Az Iparművészeti Társulat közgyűlése április 17-ikén ment végbe *Szalay* Imre elnöklésével, a tagok oly nagy részével, hogy alig fértek el a nagy teremben. *Györgyi* Kálmán titkár örvendetes jelentést tett a társulat erősödéséről. A tavalyi lakásberendezési kiállításnak 11,151 fizető látogatója volt. A st.-louis-i nemzetközi kiállításon a magyar csoport rendezésével a társulatot bízták meg s a költségekre 100,000 korona állami segítséget utalványoztak. A kiállításon résztvevő 16 tervező művész és 48 műiparos. A társulatnak ez idő szerint 205 alapító és 1,696 rendes tagja van. A múlt évben elért bevételük 30,205 koronával haladják túl a tavalyit, azonban a kiadás is 19,350 koronával több a tavalyinál. A tagok túlnyomó szótöbbséggel

újából a régi tisztikart választották meg. Elnök let. *Ráth* György, alelnök *Szalay* Imre és *Czigler* Győző.

MI UJSÁG?

A király és Rákóczy hamvai. A magyar hivataltal lap április 20-ikán a királynak gróf Tisza miniszterelnökhez intézett kézirátát közölte, melyben Ó Felsége utasítja a miniszterelnököt, hogy II. Rákóczi Ferencz hamvainak hazahozatalával foglalkozzék s erre vonatkozó javaslatokat tegyen. A királyi kézirát szavai szerint «azok az ellentétek és félreértések, melyek súlyosan nehezettek elő-deinkre hosszú századokon át, ma már egy *végkép letűnt* korszak történelmi emlékei.» Azért a mult borús korszakokra keserűség nélkül gondolhatunk s királyi és nemzet együttes kegyelele keresheti fel a letűnt küzdelmek vezetőinek emlékezetét. A király e meglehangú kézirata hálás érzelmet keltett mind a politikai körökben, mind az egész országban. Évek sora óta hangzik már a hazafias óhaj a nagy fejedelem és bujdosó társai hamvainak hazahozatala, érdekében. Különösen a mult esztendőben hangzott fel élénken ez óhaj, midőn az ország Rákóczi szabadságharcának kétszázados ünnepét ülte.

A királyi kézirata váratlanul jött, csak a megjelenése előtti napon az esti órákban terjedt híre Budapesten. Az országban sokfelé foglalkozni kezdnek azzal a kérdéssel, hogy a nagy fejedelem hamvait hol helyezték örök nyugalomra, és a többi menekültek is, a kik közt van Zrínyi Ilona, Bercesényi Miklós tábornok, Mikes Kelemen. Több város középületeiben is lelkesedéssel méltatták a nagy eseményt. *Kolozsvár* közgyűlésén április 20-ikán Szvacsina polgármester lelkesítő hatással mondta: «Kétszáz év óta nyitott és folyton fűlő sebre nyújtott balzsamot a király.» A közgyűlés elhatározta, hogy gróf Tisza miniszterelnök útján hódoló köszönetét fejezi ki a felségnek. Az ország felvidékén, Rákóczi egykori harczainak színhelyén azt óhajtánák, hogy a hamvait ott nyerveken örök nyugodalmat. De hová vigyék a fejedelem hamvait? Zemplénmegyében, *Borsibán* van az omladozó várkastély, a hol Rákóczi született. *Zborón* a Rákócziak egykori sírboltja van. *Kassa*, mely egyik legfőbb fészke volt a kurucoknak, a királyi kézirát híreire zászlókat tűzött ki. Április 20-ikán a jogakadémiai

VASUTASOK A SZTRÁJK-TANYÁN.

A VONATOK INDLÁSÁRA VÁRAKOZÓK A KELETI PÁLYAUDVAR ELŐTT.

PILLANATFELVÉTELEK A VASUTI SZTRÁJKRÓL. — Balogh Részó fényképe.

KATONAI ÖRSÉG A NYUGATI PÁLYAUDVARON.

SZTRÁJKOLÓK A NYUGATI PÁLYAUDVAR FÜTŐHÁZA ELŐTT.

PILLANATFELVÉTELEK A VASUTI SZTRÁJKRÓL. — Kiss Ferencz fényképe.

ifjúság négygyűlést rendezett, melyben részt vett a polgárság is. A királyi leirat felolvasása nagy lelkesedést keltett és a közönség a «Szózat» éneklése közt oszlott szét.

A király házasságának ötvenedik évfordulója az idei április 24-ike. Ezt a napot Erzsébet királyné emlékeztetének szentelték a kegyelet az uralkodó családban és mindenütt az uralkodó két birodalmában. Budapesten a budavári Mátyás-templomban ünnepi nagy misét mond dr. *Nemes* Antal apátplebános a néhai királyné menyasszonyi aranyos ruhájából készült misemondóruhában.

A király április 26-ikán hosszabb tartózkodásra Budapestre érkezett, s itt marad a delegációk ülésese alatt. Május 10-ikén udvari bál lesz. Junius végén a felség *Londonba* utazik *Eduárd* angol király meglátogatására s egy hétig időzik az angol királyi család körében.

Az angol trónörökös pár Bécsben. *György* walesi herceg és neje *Mary* hercegnő április 19-ikén délután Bécsbe érkeztek, királyunk látogatására, három napi tartózkodásra. Fogadásukra megjelent *Ferencz József* Ó Felsége, *Ferencz Ferdinánd* trónörökös, több főherceg.

József főherceg egészségi állapotáról az utóbbi napokban nyugtalanító hírek érkeztek Fiuméből, a hol télen át pihent. A budapesti lapok aggodalmas híreire és a főhercegi családnak egyik ismerősének kérdésközlésére *József* főherceg április 20-ikán ezt az örömdetes választ küldte:

«A hírek igen is tulzoltak voltak. Kis vérkeringési zavar, mely alatt első naptól fogva a szabad levegőn pihentem és kellő diéta mellett teljesen helyreálltam. Talán nem számítottam a 71 évvel egy, mint kellene.»

Két új püspök. A hivatalos lap április 20-iki száma közölte, hogy a király dr. *Párvy* Sándor egri kanonokot *szepesi*, — *Rudnay* Farkas nagyváradai kanonokot *besztercebányai* püspökké nevezte ki.

Párvy Sándor 1848-ban született Gyöngyösön, s az egri érseki udvar egyik nagytudományu papja volt, érseki helynök, főlshentelt püspök. Az iradalomban nagy tehetséggel foglalkozott, s alnáv alatt költeményeket is írt. — *Rudnay* Farkas Békás-Csabán 1848-ban született és mint árva fiú saját erejéből küzdötte fel magát. Jó szónok, magyaros stílusú író, kit néhai *Lipovniczky* nagyváradai püspök nagyra becsült, *Schlauch* Lőrincz bíbornok püspök pedig segédpüspökkül kívánt maga mellé.

Verescagin halála és a magyar művészek. A kelet-ázsiai háborúnak április 13-iki végzetes napján elveszett világhíró orosz festő *Verescagin* *Vaszil*, a műszerető magyar közönségnek is régi ismerőse volt, s még igen sokan emlékeznek a kelet-indiai, főkép pedig az orosz-török háborúból festett képeire, melyekben megdöbbentő igazsággal tárja föl a háború borzalmait. A Himalája hegységéből, ázsiai és jeruzsálemi utazásából, Napoleon oroszországi hadjáratából, Moszkvárol festett képei is nagy hatást tettek Budapesten. A mikor a kitűnő művész halálának híre jött, azon a napon, április 15-ikén érkezett Rákóczi Budapestre a művész özvegye, *Verescagin Sándor* nyugalmazott ezredes, régi ismerőse a magyar művészeknek, mert 1882-ben is, később is ő rendezte bányái műveinek kiállítását a Múcsarnokban. Ezért csak keresztül utazott, hogy Bulgáriába menjen, a hol egy irandó munkájához az orosz-török háború színhelyeit akarja megismerni. Budapestre érve, azonnal a Múcsarnokba hajtatott s ott értesült bányája haláláról. Délután folytatta útját Szófiába. *Verescagin* *Vaszil* halála

híre a Nemzeti Szalon választmánya *Ernst* Lajos igazgató javaslatára elhatározta, hogy táviratban kéri föl *Zichy* Mihály hazánkfiát, az orosz cár udvari festőjét, hogy illetékes helyen tolmácsolja a magyar művészvilág fájdalmas részvétét Verescagin elhunytá fölött.

Műkedvelői előadás Kecskeméten a Munkássegélypénztár javára. Érdekes előadás volt április hó 16-án, szombaton, Kecskeméten a városi színházban, Műkedvelők léptek fel, hogy társadalmi uton is propagandát csináljanak az Országos Gazdasági Munkás- és Cselédsegélypénztárnak, melynek emberbaráti célja egyre szélesebb körben érzeteti hatását. Ez volt az első jótékonycélú előadás, melyet a segélypénztár javára rendeztek. Üdvös dolog volna, ha Kecskemét jó példáját követnék más vidéki városok is.

Az előadás *Katona* Ernő prólójával kezdődött, melyet *Valkosszky* Mária szavalt el. Utána ugyancsak *Katona* Ernő «*Tavaszi láz*» című egyfelvonásos színművét adták elő. Azután *Kazal* Károlyné operaténésné énekelte dr. *Manning* Vilmos zongorakísérete mellett. *Bogsch* Elza zongoraművész és dr. *Manning* Vilmos két zongorán adták elő Schumann verseny-művét. Majd ismét *Kazal* Károlyné éneke következett, ki a «*Bajazzók*»-ból a *Madár-áriát* énekelte. Végül Csehovnak egy bájos apróságát a «*Leánykérés*» című egyfelvonásos bohózatot adták elő. Az előadáson szerepeltek az említettek közül: *Szeles* Jánosné, *Marsó* Mariska, *Schmidt* Jenny, *Kösch* Elemér dr., *Oláh* Gyula, *Szoller* Aladár és *Katona* Ernő. A sikerült előadást, a melyen a földművelésügyi miniszterium is képviselt, *Katona* Ernő rendezte. A rendező bizottság rendkívül díszes emléklapot is adott ki, melyet a Franklin-Társulat nyomdájára készített s melyen a szereplőknek, valamint a Munkás-segélypénztár vezetőségének arcképei láthatók. (D.—s.)

A Stella-víz hatásban felülmulhatatlannak azért nevezhető, mert e szer a megészült haj eredeti színét nem megfestés után adja vissza, de vegyi összetétel nélkül fogva annak eredeti színt adja vissza.

Kövér csecsemők gyakran szenvednek szőkekedésben és sikoltának órák hosszúig, a nélkül, hogy az ember annak okán rájöhetne. E gyermekek többnyire igen sok tehenetnek kapnak, mely a gyermek nagy gomolylyá csomósodik és az erjedés folytán, melynek a bűben átvátozva, a gyermekeket felpuffasztja, kinezta és sikoltásra kényszeríti. A *Kufkó-féle gyermekszert*, vízben főzve, a tehenetnek finom bolyhos olvadása lesz elérve, mi az emésztőnedveket jobban hozzáférhetővé teszi és a bűben való erjedést kedvezően befolyásolja, a felpuffadást megszünteti, rendszeres székelés beáll és a gyermekek megcsendesednek.

Serravallo J., Triest-Barcola. A triesti *Serravallo* czigéttől kiadott elegáns és divatos fizet első sorban a szépsége és nagysága által híres triesti *Farmacia Serravallo* látképet mutatja; másodsorban pedig négy látképet a Triest melletti Barcolában lévő gyárából, melyben az ismeretes «*Serravallo-féle* Chinabor vassal» készül. Ezután következnek a cég számos kintintései, melyekből kitűnik, hogy a «*Serravallo-féle* Chinabor vassal» mily lényeges kivitelű cikkek fejlődtek, mely nemcsak az Ausztriához közeli államokban, hanem a mi antipodusainkhoz is el lesz szállítva. Ezután következnek az összes országokból sok ezer orvostól eredeti nyelven közzétett véleményezések. A mint e néhány adatból kitűnik, dr. *Serravallo* *Vittorio* urnak sikerült a szó legteljesebb értelmében Chinabóra számára a világot meghódítani.

Az «Első magyar üveggyár r. t.» (V. Ferencz József-ér 3.) az utóbbi években különösen szép kristály-üveg asztali készleteivel szerzett magának általános elismerést s a magyar iparnak külföldi kiállításokon dícsőreget. Bebizonyította sok esetben, hogy képes a leghevesebb gyárak kristályüvegéhez hasonló tisztaságu készleteket művészi csiszolással szállítani.

Figyelmét azonkívül egyes cikkek javítására is fordítja, mint például az idén új befőttes üveget hoz forgalomba, mely könnyen kezelhető és légmentes zárás tekintetében minden más hasonló czélú gyártmányt felülmúl. (Figyelmeztetjük t. olvasóinkat e lap hirdetései rovására.)

HALÁLOZÁS.

SMILES SAMUEL híres angol író, kinek erkölcsi műveiből több megjelent magyar nyelven, jelesen a «*Jellem*», «*Kötelesség*», «*Önélelmény*» stb. és azokból a «*Vasárnapi Ujság*» is bőven közölt részleteket. Kőnyves Tóth Kálmán fordításában, meghalt április 18-ikán Kensingtonban, 88 éves korában.

DANIEL MÁRTON kir. tanácsos, volt országgyűlési képviselő, a ki 1869 óta kevés megszakítással husz esztendőig volt tagja a képviselőháznak, Budapesten meghalt. Erzsébetvárosban született 1836-ban. Középkorait Nagy-Szebenben, a mfegyvetemét Bécsben végezte, mire Nyugat-Európa nagy részét beutazta. Az alkotmány helyreállítása után, mint Felső-Fehérmegye aljegyzője kezdte meg nyilvános pályáját, 1869-ben először választották képviselővé és közben négy évig Kis- és Nagyküllömetyék királyi tanfelügyelője volt. Később a kaláni rézbánya vezérigazgatója, a pozsonyi Nobel-féle gyártelep igazgatótanácsosa lett.

Elhunytak még a közelebbi napokban: *Kolgyári Császár* FERENCZ, a földhitelezet tisztviselője, a magyar lovaregylet és úrlovasok szövetségének totalizátor-igazgatója, a hasonló nevű néhai régi érdemes író fia, ki a totalizátor intézményt szervezte és vezette a magyar versenypályákon, 63 éves korában, Budapesten. A lenőke volt a katólikus körnek, választmányi tagja a Szent-István társulatnak. — Dr. HORVÁTH LIPÓT, a magyar orvosi kar régi tagja, sok ideig a soborsini járás orvosa, néhai Horváth Lipót író és világi plébános édes atyja, 92 éves korában Aradon. — NUKÁZ JÓZSEF RUPPERT ferenczrendi áldozat Alsó-Szebenben 79 éves korában. — SOMKERÉKY MIKLÓS, a széki ref. egyház lelkesze, törvényhatósági bizottsági tag, a széki állami iskola gondnokai elnöke, 63 éves korában Széken. — HOLMESZ JÓZSEF nyug. plébános és volt hírlapíró 73 éves korában Kispesten. — LÖW PÁL erespataki református lelkes Egrespatának 56 éves korában. — HORVÁTH DANÓ, a «Nőgrádmegyeyi Lapok» 25 év óta felélés szerkesztője, a vármegyei árvaszék helyettes elnöke és a dunáninneni ág. evang. egyházkerület presbitere 53 éves korában Balassa-Gyarmaton. — MÜLLER KÁROLY 48-as honvédőrmester 76 éves korában Tápén. — Gyergyóremetei FERENCZ FERENCZ, ügyvéd, nyug. 48/49-iki honvédszázados Aranyos-Polyánban 73-ik évében. — Id. STEINER KÁROLY, Temesvári törvényhatósági bizottsági tagja, a kereskedelmi és iparkamara elnöke, Steiner Ferencz képviselő atyja, 77 éves korában Budapestre. — KÖVES György ügyvéd a magyar földhitelezet felügyelő bizottsági tagja, 91-ik évében Budapesten. — GRABOVSKY ROMÁN nyug. vármegyei főszámvévo 63 éves korában Ungvárott. Lengyelországi származású volt, a 60-as években kitűri lengyelországi forradalmi mozgalom következtében hagyta el hazáját és telepedett le Ungvárott. — DIMSICS ISTVÁN ügyvéd, a budapesti szerb egyházközség alelnöke, 50 éves korában Budapesten. — SCHOENICHEN RAJMUND, a Ganz és társa czég főmőrnöke, 63 éves korában.

Özv. bonyhádi PERCEZ GYULÁNÉ, szül. Ráth Teréz 86. évében Budapesten. — Özv. MÁTRAJ ISTVÁNNÉ, szül. Koll Ludmilla, 68 éves korában Ér-Mihályfalván. — EISZDORFER GUSZTÁVNNÉ, szül. Mayer Emilia, 70 éves korában Budapesten. — Özv. CSORODÁY KÁLMÁNNÉ, szül. Rigó Ilka, Gyulafehérváron s holttestét Szászveszödre vitték. — Özv. KUNFALVI ALA-

